

Förslag

1984/85:22

Fullmäktiges i riksgäldskontoret förslag om ändring i lagen (1982:1158) om riksgäldskontoret samt komplettering av anslagsframställning för budgetåret 1985/86

1985-02-14

Dnr 19-85314

Till riksdagen

Regeringen föreslår i 1985 års budgetproposition (Prop. 1984/85:100, Bil. I s. 57–59) att reglerna för finansiering av vissa affärsverks verksamheter skall ändras. Förändringen innebär i korthet att riksgäldskontoret vid sidan av statsbudgeten skall tillhandahålla medel för finansiering av såväl rörelsekapital som investeringar. Kontoret skall sålunda lämna såväl löpande som långfristiga krediter. Enligt propositionen bör räntesättningen för de långa krediterna knytas till riksgäldskontorets marknadsmässiga upplåning kompletterad med ett tillägg för att täcka kontorets hanteringskostnader. I fråga om de löpande krediterna bör kontorets nuvarande rörliga krediter ses över och göras mer lika affärsbankernas checkräkningskrediter. Enligt propositionen är det viktigt att kontoret kan tillhandahålla krediterna på så långt möjligt marknadsmässiga villkor och att en rationell administrativ hantering av låneverksamheten kan åstadkommas.

Riksgäldskontoret lämnar f. n. rörliga krediter till bl. a. affärsverk och uppdragsmyndigheter. Fullmäktige i riksgäldskontoret har under ärendets beredning inom regeringskansliet yttrat sig över det i budgetpropositionen framlagda förslaget. Fullmäktige har därvid framhållit att en ändrad inriktning av riksgäldskontorets nuvarande kreditgivning i form av rörliga krediter kräver ett förtydligande i lagen (1982:1158) om riksgäldskontoret.

Enligt 18 § första stycket 5 skall fullmäktige avgöra frågor om villkor för rörliga krediter. I enlighet med andra stycket kan fullmäktige delegera beslutanderätten i dessa ärenden. Om riksdagen godkänner ovannämnda förslag i budgetpropositionen bör punkten 5 ändras. Fullmäktige får därför framlägga förslag till sådan lagändring. Förslaget framgår av bilaga till denna skrivelse. Delegeringsrätten bör kvarstå oförändrad.

Fullmäktige har i anslagsframställningen för budgetåret 1985/86 föreslagit att kontoret som uppdragsverksamhet skall kunna lämna viss service till bankerna i samband med det nya vinstsparandet som bankerna får bedriva i egen regi. Redovisningar av serviceverksamheten föreslogs ske under en nyppförd anslagspost inom kontorets förvaltningskostnadsanslag.

Om riksdagen bifaller regeringens förslag beträffande finansiering av vissa

affärsverks verksamheter får riksgäldskontoret i uppgift att lämna såväl löpande som långfristiga krediter till de aktuella affärsverken vid sidan av statsbudgeten. Kreditgivningen till de aktuella affärsverken bör enligt fullmäktiges uppfattning bedrivas som uppdragsverksamhet. Det kan i detta sammanhang bli naturligt att även se över och marknadsanpassa kontorets övriga rörliga krediter och redovisa dem på samma sätt.

Såväl den tidigare nämnda serviceverksamheten till banker som den nu nämnda utlåningsverksamheten bör redovisas under den föreslagna anslagsposten för uppdragsverksamhet. Vid redovisningen av uppdragsverksamheten och vid utformningen av budgetförslag och långtidsbedömningar bör budgethandbokens regler Myndigheter med uppdragsmodell gälla. Detta innebär bl. a. att utfall och prognos över intäkter, kostnader och resultat skall analyseras och specificeras per verksamhetsgren.

Inbetalningar och utbetalningar avseende uppdragsverksamheten kommer inte att sammanfalla i tiden, vilket ger upphov till likviditetsunderskott resp. likviditetsöverskott. Samma förhållande råder vid de myndigheter som i dag bedriver uppdragsverksamhet. Dessa disponerar en rörlig kredit i riksgäldskontoret för att täcka likviditetsunderskotten. På krediten utgår ränta efter en räntesats som riksgäldsfullmäktige fastställer. På motsvarande sätt har dessa myndigheter rätt att placera överskottslikviditet räntebärande hos riksgäldskontoret.

Samma villkor bör i princip gälla för riksgäldskontorets uppdragsverksamhet. Likviditetsunderskott bör täckas genom medel från den statliga upplåningen. Kostnader för detta bör beräknas och debiteras uppdragsverksamheten enligt samma grunder som gäller för övriga uppdragsmyndigheter. På motsvarande sätt bör ränteutgifter för överskottslikviditet beräknas och tillgodoföras uppdragsverksamheten enligt samma villkor som för övriga uppdragsmyndigheter. Eftersom behovet av likviditetstillskott till uppdragsverksamheten kan bedömas bli av liten omfattning förefaller det onödigt att formellt fastställa en kreditram.

Fullmäktige vill i detta sammanhang även ta upp frågan om tjänsteexport från riksgäldskontoret.

De betalningsbalansproblem som Sverige brottats med under senare år har med särskild styrka drabbat u-länderna. För deras vidkommande har situationen förvärrats av sjunkande exportintäkter och stagnerande biståndsförflöde, vartill många gånger kommit ett betydande kapitalutflöde i den privata sektorn. Resultatet har för ett stort antal länder blivit akuta betalningssvårigheter, vilka framtvingat skuldombudhandlingar med banker och kreditgivande regeringar. Inför dessa förhandlingar och för att sedan kunna fullgöra sina låneförpliktelser har myndigheterna i skuldländerna funnit det nödvändigt att förbättra förvaltningen av utlandsskulden. Det minskade nettokapitaltillflödet utifrån framkallar vidare ett behov av effektivare lokala kapital- och finansmarknader för att nödvändiga investeringar i ökad utsträckning skall kunna finansieras ur landets eget sparande. Växande budgetunderskott gör det också angeläget för staterna i u-länderna att få vidgad tillgång till

kreditmarknaden, bl. a. genom att använda nya låneinstrument och bättre emissionsteknik. Efterfrågan på tekniskt bistånd inom dessa områden har vuxit starkt under senare år.

Riksgäldskontoret har vid olika tillfällen fått förfrågningar från enskilda u-länder, internationella organisationer och de svenska biståndsmyndigheterna om kontoret kan lämna råd och assistera i frågor som rör skuldförvaltning, skuldkonsolidering, upplåning m. m.

Frågor om tjänstexport från statliga myndigheter har behandlats i en proposition om export av tjänster från statliga myndigheter och bolag m. m. (Prop. 1980/81:171, NU 58, rskr 426). Närmare bestämmelser för verksamheten finns angivna i förordningen (SFS 1981:677) med vissa bestämmelser för statlig myndighets affärsdrivande verksamhet i utlandet. I bilaga till förordningen anges vilka myndigheter som omfattas av förordningen. Tjänsteexport kan enligt propositionen organisatoriskt ske endera genom ett särskilt aktiebolag med nära anknytning till myndigheten eller i egen regi som uppdragsverksamhet. Inledningsvis och när det gäller tjänstexport av mindre omfattning förordas formen uppdragsverksamhet i myndighetens eget namn. Mot bakgrund av de förfrågningar om assistans som kontoret fått bör kontoret enligt fullmäktiges uppfattning – i begränsad omfattning och på sätt som inte leder till men för den egna verksamheten – få rätt att bedriva tjänsteexport. Tjänsteexporten bör t. v. bedrivas som uppdragsverksamhet.

Hemställan

Med hänvisning till vad som anförts föreslår fullmäktige i riksgäldskontoret riksdagen

- att – under förutsättning att riksdagen bifaller vad regeringen anför om finansiering av vissa affärsverks verksamhet – anta det förslag till lag om ändring i lagen (1982:1158) om riksgäldskontoret som upprättats inom riksgäldskontoret,
- att godkänna vad som anförts om principer för redovisning av uppdragsverksamhet,
- att medge att tillfälliga likviditetsunderskott i uppdragsverksamheten får täckas genom medelstillskott från upplåningen, varvid räntevillkoren för rörlig kredit tillämpas och att tillfälliga likviditetsöverskott i uppdragsverksamheten tillgodoförs ränteutgifter enligt samma grunder som för övriga uppdragsmyndigheter,
- att godkänna vad som anförts om tjänsteexport från riksgäldskontoret.

Protokollsutdrag, utvisande ärendets behandling i fullmäktige, bifogas.

På fullmäktiges vägnar

PAUL JANSSON

Göran Carnheden

Författningsförslag**Förslag till****Lag om ändring i lagen (1982:1158) om riksgäldskontoret**

Härigenom föreskrivs att 18 § lagen (1982:1158) om riksgäldskontoret skall ha nedan angivna lydelse:

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

18 §

Av fullmäktige avgörs

1. viktigare författningsfrågor;
2. viktigare frågor om riksgäldskontorets organisation och arbetsformer;
3. frågor om upptagande av lån mot obligationer eller andra förbindelser;
4. frågor om utfärdande av statlig garanti eller lämnande av annat statligt stöd som enligt riksdagens beslut skall prövas av riksgäldskontoret;
5. frågor om villkor för rörliga krediter;
5. frågor om villkor för krediter som sägs i 3 §;
6. frågor om avskrivning, ackord och eftergift rörande fordringar;
7. anslagsfrågor och andra frågor av större ekonomisk betydelse;
8. frågor om inrättande av tjänst samt tillsättande av tjänst i vilken lönegrad F 19 eller högre kan tillämpas på innehavaren;
9. frågor om skiljande från tjänst eller uppdrag eller om disciplinsansvar, åtalsanmälan, avstängning eller läkarundersökning;
10. övriga frågor som enligt denna lag skall avgöras av fullmäktige.
11. andra frågor som fullmäktige finner vara av större vikt eller som riksgäldsdirektören hänskjuter till fullmäktige.

Fullmäktige får i den utsträckning förhållandena påfordrar överlåta till riksgäldsdirektören rätten att besluta om upptagande av dagslån och lån mot skattkamarväxlar och statsskuldväxlar, att bestämma de närmare villkoren för andra lån som skall tas upp samt att besluta i ärenden som anges i första stycket 4, 5 och 6. Rätten för riksgäldsdirektören att besluta i de angivna frågorna får, i den utsträckning fullmäktige medger, av riksgäldsdirektören överlåtas till annan tjänsteman. Sådana bemyndiganden för riksgäldsdirektören skall framgå av en av fullmäktige beslutad arbetsordning eller genom ett särskilt fullmäktiges beslut. Fullmäktige kan bestämma att beslut som fattas med stöd av fullmäktiges bemyndiganden skall anmälas för fullmäktige.

Ärenden som inte skall avgöras av fullmäktige avgörs av riksgäldsdirektören ensam. I den mån sådana ärenden inte är av det slag att de behöver prövas av riksgäldsdirektören får de avgöras av annan tjänsteman i den omfattning som framgår av arbetsordningen eller särskilda beslut.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1985.

RIKSGÄLDSKONTORET

UTDRAG

ur protokoll vid fullmäktiges i riksgäldskontoret sammanträde 1985-02-14

Närvarande:

Paul Jansson

vice ordförande

Tage Sundkvist

Maj-Lis Landberg

Erik Hovhammar

Bo Södersten

Ingemar Konradsson

Knut Wachtmeister

Lars Kalderén

riksgäldsdirektör

Göran Carnhagen

vice riksgäldsdirektör

Ingemar Jansson

riksgäldssekreterare

Lars Andrén

byråchef

Gösta Almgren

byråchef

Peter Engström

byråchef t. o. m. 4 §

Lars Heikensten

chefekonom

Tomas Magnusson

avdelningsdirektör

— — —

4 § Förslag till skrivelse till riksdagen ang. ändring i lagen (1982:1158) om riksgäldskontoret m. m.

Föredrogs och godkändes uppsatt förslag till skrivelse till riksdagen i rubr. ärende.

Erik Hovhammar och *Knut Wachtmeister* lät till protokollet anteckna att de, beträffande sin inställning till frågan om den föreslagna kreditgivningen från riksgäldskontoret till de statliga affärsverken, hänvisade till tidigare avgiven reservation (jfr prot. 1984-12-06, 6 §).

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

— — —

Enligt protokollet

Ingemar Jansson

